

mẹ làm gì + CÓ ƯỚC MƠ

Hạ Mer

vh TRƯỜNG ĐẠI HỌC
VĂN HỌC TRƯỜNG LÂM NGHIỆP

ƯU ĐÃI THÀNH VIÊN TBooks

- ✓ Tặng 10GB lưu dữ liệu sách
- ✓ Tạo thư viện riêng bản thân
- ✓ Download Nhanh trực tiếp, không quảng cáo

ĐĂNG KÝ NGAY GIẢM 30%

Giới Thiệu Ứng Dụng Tbooks

TBooks – Ứng Dụng Giúp Bạn Download, Lưu Trữ Ebook và tạo thư viện Ebook online riêng mình.

Website: [Tbooks.Cloud](https://www.tbooks.cloud)

Ebooks Kindle tải trực tiếp: [Thư Viện Kindle](#)

List Sách Tbooks: [Link](#)

Đây Là Ứng Dụng Giúp Bạn Lưu Trữ Ebook và tạo thư viện riêng mình, Tbooks Cloud giúp các bạn dùng kindle, Android, Iphone, Windows có thể tải ebook từ internet dễ dàng, ngoài ra bạn còn có thể tạo một thư viện riêng cho mình trên ứng dụng từ nay cần gì bạn có thể tải về nhanh chóng không cần chép vào máy nặng máy, tốn pin máy đọc sách, không còn nỗi lo mất ebook vì tất cả ebook lưu trên cloud.

Ưu điểm TBooks so với App ebook, sách khác thị trường:

Xem Thêm Ebook [Https://www.Tbooks.Cloud](https://www.tbooks.cloud)

- Upload file ebook tới 100mb
- Tạo thư viện ebook cá nhân, có thể chia sẻ bạn bè.
- Kho data lớn 50.000 ebook nhiều thể loại, có thể nói kho ebook lớn nhất Việt Nam cập nhật thêm mỗi ngày
- Tải trực tiếp click là download ngay không cần chờ đợi
- Giao diện đơn giản chỉ có hiển thị bìa sách và tìm kiếm.
- Nhiều định dạng file Azw3/Epub/Pdf/Mobi phù hợp cho tất cả thiết bị
 - Giao diện nhiều thiết bị điện thoại, ipad, ngay cả máy đọc sách như kindle luôn nhé, này đảm bảo chỉ Tbooks Cloud mình là thân thiện nhất theo mình biết.
- Sử dụng cloud server riêng, tự mình setup chứa ebook
- Tự động backup dữ liệu mỗi ngày tránh sự cố mất data
- Có ứng dụng cho điện thoại Android. Phiên bản web app cho ios, máy đọc sách kindle
- Tham gia group cộng đồng chia sẻ ebook hay

Link <https://www.facebook.com/groups/tbooksgroup>

me làm gì
+
CÓ ƯỚC MƠ

Vietnamese Edition Copyright 2023
by NguoiTreViet and Ha Mer
Allright Reserved

Xuất bản theo hợp đồng chuyển nhượng bản quyền
giữa **Người Trẻ Việt** và **Hạ Mer**.
Bản quyền tiếng Việt thuộc Người Trẻ Việt, 2023
Nghiêm cấm và truy tố mọi biểu hiện
in sao bất hợp pháp.

Hiện nay trên thị trường đã xuất hiện những cuốn sách làm giả với chất lượng in kém, nhiều lỗi, giấy mỏng, nhòe chữ, sai số trang và nội dung. Kính mong các độc giả cẩn thận khi chọn mua sách. Để mua đúng bản sách **Mẹ làm gì có ước mơ** do Người Trẻ Việt và Nhà xuất bản Văn học ấn hành, xin quý độc giả lưu ý: Cuốn sách **Mẹ làm gì có ước mơ** được trình bày cẩn thận gồm 208 trang nội dung với chất lượng in rõ nét.

Mọi ý kiến đóng góp
về nội dung và bản thảo xin liên hệ:

Tủ sách Người Trẻ Việt

Email: nguoitreviet.azgroup@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/nguoitreviet.vn

Tel - Fax: 0243 7172 838

me làm gì
+
CÓ ƯỚC MƠ

Hạ Mer

SAO NHÀ MÌNH NGHÈO THẾ HẢ MẸ?

Trong ký ức của cô bé bảy tuổi năm ấy. Mỗi lần ngóng mẹ đi chợ về toàn là những túi dưa, túi cà, túi củ cải thối người ta bỏ đi, mẹ nhặt nhanh lại đem về, nó ngồi gọt vỏ đến chai cả tay.

“Mẹ mua lắm củ cải, rau dưa thế?”

“Mẹ có mua đâu. Cuối chợ, củ nào hỏng, xấu là người ta đem vứt đi. Mẹ thấy vẫn còn ăn được nên nhặt nhanh đem về, lọc phần thối ra, rửa sạch rồi muối mặn để được lâu. Tiết kiệm được khối tiền con ạ.”

“Con thấy các bạn bảo nhà mình nghèo. Sao nhà mình nghèo thế hả mẹ?”

Mẹ nó giật mình cắt vào tay, nó lo lắng chạy đi tìm bông băng. Dao sắc nhưng không sắc bằng những lời nói nó vừa vô tình thốt ra, như cứa vào trái tim mẹ nó nhiều nhất.

“Mẹ đau không?”

“Không, mẹ không đau...”

Nhưng nó đâu có biết những giọt nước mắt của mẹ đang chảy ngược vào trong lòng.

Sau này lớn hơn một chút, nó tự ý thức được việc nhà mình nghèo, nó không bao giờ dám đòi hỏi thứ gì vì sợ gánh vai mẹ lại nặng hơn. Nhưng mẹ cũng không bao giờ để nó phải thua thiệt hay thiếu thốn gì so với bạn bè cùng trang lứa.

Áo mẹ mặc chục năm sờn cả vai, vá chằng vá đụp nhưng mỗi lần đến ngày Quốc Khánh, mẹ đều chờ hai chị em nó đi mua quần áo mới để chuẩn bị cho năm học. Được mẹ đèo sang tỉnh chơi, nó thích lắm.

“Cái áo này đắt quá.”

Nó nhìn thấy giá áo, vội đặt vào chỗ cũ. Vì nó biết số tiền mua cái áo đó có thể giúp nhà nó mua thức ăn suốt cả tuần.

“Thôi, con mặc lại áo cũ cũng được, rách vài chỗ nhưng khâu vào là xong.”

Nó tặc lưỡi, dắt tay mẹ đi chỗ khác, nhưng ánh mắt luyến tiếc của nó chẳng thể nào giấu nổi mẹ.

“Có bớt không cô, bớt đi em lấy hai cái cho hai đứa nhỏ.”

Mẹ xếp lại đồng tiền lẻ trong túi, một nghìn, hai nghìn, đều là những đồng tiền đổ mồ hôi sôi nước mắt, là những ngày dậy sớm đi gặt thuê, buổi chiều hái rau bán, tối nhận thêm hàng về cắt chỉ thừa.

Nó từng nghĩ sẽ bỏ học đi làm cho mẹ đỡ vất vả, nhưng mẹ nó mắng. Đòi mẹ không được đi học vất vả

nhiều rồi, dù có phải vay mượn chạy ngược chạy xuôi, mẹ cũng phải lo được cho các con ít nhất là hết cấp ba. Những ngày tháng chật vật nuôi con, mẹ lúc nào cũng bảo là kiếp này nó khổ, khổ vì là con mẹ, khổ vì người ta có tiền lo cho con ăn học đàng hoàng còn mẹ chẳng có gì, để các con mình phải thiệt thòi, lẩn lộn xã hội từ sớm.

Nhưng mẹ chẳng biết rằng điều may mắn nhất trên đời này đối với nó là được làm con của mẹ.

Nếm đủ cái nghèo, mọi cái khổ rồi nên ra xã hội, nó chẳng sợ nghèo hay sợ khổ nữa, vút ở đâu cũng sống được như một cây xương rồng gai góc. Mẹ nó dạy rằng đói cho sạch rách cho thơm, dù có thế nào vẫn phải sống cho tử tế.

“Mẹ ơi, con mua cho mẹ cái áo này.”

“Có đắt không con?”

“Không đắt bằng sự hy sinh của mẹ.”

HỌC PHÍ CỦA EM CHƯA KHÔ

“Mưa, mưa rồi, làng nước ơi mưa rồi...”

Tiếng bác Lan từ cuối xóm hò to như chiếc loa phát thanh giữa trưa hè nóng nực, cả làng cả xóm nháo nhào. Con bé đang và dở bát cơm cũng vội vàng để xuống. Rồi người cầm chổi, người cầm trang cào lúa, người chạy đi với bạt, người cầm bao như đã được lên dây cót sẵn.

Con mưa đen sì bất chợt kéo đến dọa làng dọa xóm một trận toi bời, bác Tâm vẫn ung dung, tha thần lẩm, còn trêu:

“Con đặng Nam vừa làm vừa chơi. Con có chân đầu mà phải sợ. Trời dọa tí thôi.”

Bác vừa dứt lời thì “RÀO, RÀO...”

Mưa bắt đầu nặng hạt dần, lúc ấy ai cũng vừa buồn cười vừa vội.

“Mơ, chạy qua quét hộ bác đi con, nhanh lên.”

Chiếc chổi bà bện bằng rom nếp ở trong tay nó cứ lao vun vút. Nó không kịp ngẩng mặt lên, chỉ mong vớt vát

được tí nào hay tí ấy. Thế mà cũng chẳng kịp chạy đua với cơn mưa sau những ngày nắng oi ả. Mưa như trút, người ướt tèm nhem, lúa cũng trôi theo nước, bác cháu chỉ biết đứng nhìn nhau cười, nụ cười bất lực.

Mồ hôi, nước mắt và nước mưa hòa lẫn một vị đắng chát đến khó quên. Có những năm trời mưa tầm tã, lúa phơi không có nắng, phải trải cả ra sàn nhà dùng quạt hong khô, nhìn lúa mọc mọng trắng ngà, mấy đứa trẻ ngơ ngác không biết gì, còn bố mẹ thì nước mắt chảy ngược vào trong. Ông trời thi thoảng cũng thích trêu đùa những người nông dân nghèo khó.

“Sáng đi học, mang hai cái liềm ra chợ cắt chấu liềm cho mẹ.”

“Ui con ngại lắm, sắp muộn học rồi.”

“Không lý do, đem đi mai còn có cái mà gặt.”

Những ngày mùa màng tháng Sáu, đạp con xe cộc cạch đi học, cái rom cái rạ quấn cả vào bánh xe nặng trình trịch, cứ đi được một đoạn là nó lại phải dừng xe, cúi xuống gỡ rom ra để đi tiếp.

Mỗi lần đi qua cái máy vò đang vò lúa, chò thì lâu, đi lối trong làng thì xa, mấy đứa quyết định phi qua để tới lớp. Chân tay đứa nào đứa nấy dính đầy phấn, dậm lúa, đến lớp thi nhau gãi lấy gãi để rồi chân tay toàn hoa gấm.

“Cả lớp còn Mơ chưa đóng học phí đâu nhé. Về xin bố mẹ đi, mấy nữa là hạn cuối rồi.”

“Học phí nhà em chưa khô ạ...” Con bé lí nhí, mắt cay cay.

Nó chả dám xin bố mẹ, vì nó biết thóc chưa khô, có xin thì bố mẹ nó cũng chẳng có để đưa, cố đợi thêm vài cái nắng nữa, đỡ phải đi vay mượn.

Những đêm hè, bà ngồi phe phẩy chiếc quạt nan.

“Năm nay bố mẹ mày lại vất vả rồi, lại mất mùa, lấy đâu ra tiền.”

“Bà ở nhà có ra ruộng đâu mà biết mất mùa ạ?”

Bà nhìn rặng cau trước nhà: “Được mùa cau đâu mùa lúa con ạ.”

Bà phơi đồng rom to thật to trước ngõ, để chiều chiều về nó rút rom đun nước, nấu cơm. Cái mùi rom mới thơm đến khó tả. Đào trộm củ khoai sau vườn rửa sạch rồi vớt vào trong đồng tro đang nóng.

“A... Chín rồi.”

Vừa cầm trên tay vừa thổi cho bớt nóng rồi tranh nhau ăn, mặt đũa nào đũa nấy đều lấm lem. Cái thức quà ấy, thơm ngon đến lạ mà chẳng có sơn hào hải vị nào sánh được. Cái thời của nó gắn liền với đồng ruộng lúa thóc, nên chân tay đũa nào cũng gầy gò đen nhem.

Bây giờ, cấy gặt cũng đỡ vất vả hơn nhiều rồi, có máy gặt đến tận nơi, không phải còng lưng thồ lúa về vò, vất vả như trước nữa.

Nhà nó từ hai, ba mẫu ruộng nuôi mấy miệng ăn, giờ cũng chỉ còn bảy, tám sào đủ ăn. Bố bảo về quê bố cho mấy sào ruộng, con bé từ chối vì làm ruộng vất vả mà khổ lắm bố ạ. Biết thế nên cố gắng mà làm ăn, mà tìm phương trời mới để không phải chịu cảnh bán mặt cho đất, bán lưng cho trời.

“Cô ơi, học phí nhà em khô rồi nhưng em đang bận nộp học phí trường đời...”

MẸ LÀM GÌ CÓ ƯỚC MƠ

“Ước mơ của mẹ là gì?”

Nó nói chuyện phiếm với mẹ trong lúc chuẩn bị bữa cơm tối.

“Thì cho chúng mày ăn học đàng hoàng, đầy đủ để mai sau đỡ khổ.”

“Không, ước mơ khác cơ.”

“Mai sau chúng mày lập gia đình, chọn được đúng người, vợ chồng yêu thương nhau.”

“Ước mơ dành riêng cho bản thân mẹ cơ mà.”

Nó ra sức giải thích cho mẹ hiểu. Mẹ bật cười:

“Mẹ thì làm gì có ước mơ.”

Nó sững người mất vài giây. Tại sao mẹ lại chẳng có nổi một ước mơ cho riêng mình? Phải chăng gánh vai mẹ đã quá mỏi mệt với cơm áo gạo tiền, với những bữa ăn và học phí của con.

À không, mẹ có ước mơ đấy chứ.

Mẹ ước mơ có một người bố, rồi mẹ cho nó cả một gia đình. Mẹ ước mơ được tới trường, nên mẹ cho nó học con chữ. Mẹ ước mơ được một bữa no, nên đầu có phải đi làm vất vả khổ cực đến đâu mẹ cũng cho nó được bữa cơm ngon.

Chỉ khác một điều, ước mơ của mẹ là các con mất rồi.

Thế nên bây giờ trên đôi vai bé nhỏ của nó, ngoài những ước mơ xa vời, viễn vông ra thì còn có một ước mơ vô cùng lớn lao mà chắc chắn nó phải thực hiện được, đó chính là phải thật vui vẻ và hạnh phúc với những sự lựa chọn của mình để cho mẹ yên lòng.

Đang miên man với những dòng suy nghĩ thì nôi canh trên bếp đã sôi trào cả ra ngoài.

“Kìa con.” Mẹ nó chạy lại vặn nhỏ bếp.

“Sao lúc nào mẹ cũng nấu món này thế?”

“Hôm nọ mày khen ngon, mẹ tưởng mày thích ăn, để mai mẹ đổi món khác.”

Nó nghẹn ứ ở cổ chẳng nói nên lời. Từ lúc nó chuyển sang ăn chay, mẹ nó buồn hẳn, đến tối lại thấy mở điện thoại ra xem xem rồi nghiên cứu, sáng dậy thật sớm để nấu mấy món ăn chay cho nó, nấu sao cho ngon mà vẫn đủ chất.

Mẹ nó khéo léo bao nhiêu thì nó vụng về bấy nhiêu.

Bố mẹ nó chẳng bao giờ ngọt ngào như người ta, hay gọi con cái là mày. Thế nhưng mỗi lần chuẩn bị đi xa quê là hết đùm nọ đến đùm kia, nào rau nào trái, em trai nó còn tị đến nỗi phụng phịu: “Sao chị mang đi toàn đồ ngon, ở nhà có bao giờ được ăn đâu.”

Nó chợt nhận ra là từ trước đến giờ chỉ cần nó nói thích ăn gì là mẹ sẽ làm, mẹ ghi nhớ từng tí một. Còn nó thì ngay cả việc mẹ thích ăn gì nhất cũng không biết, đừng nói đến khẩu vị của mẹ mặn hay nhạt. Đã đôi lúc nó tự hỏi, nó có vô tâm quá không?

Nấu một bữa cơm ngon đâu đơn giản chỉ là để đó cho xong, mẹ còn nêm nếm cả tình yêu thương của mình vào đấy mà chả bao giờ sợ quá tay.

Bây giờ thì mẹ cứ yên tâm nhé, vì ước mơ của mẹ đã có chúng con lo.

CƠM KHÁCH

Nhà nó có một vườn rau muống rất to. Sáng, trưa, tối chẳng cần phải đoán, bữa cơm nào cũng có rau muống. Rau muống luộc, rau muống xào, rau muống nộm, rồi lại canh rau muống. Hôm nào bố đi làm đồng về bắt được con cá con cua con ốc thì được đổi bữa, canh riêu cá, canh ngó khoai, cá ốc nấu chuối, ngon lắm.

Lâu lâu nó lại hỏi mẹ.

- Mẹ ơi, bao giờ nhà mình mới đổi món ạ? Con ăn rau muống chán lắm rồi.

Mẹ nó cười trừ, xoa đầu mấy đứa trẻ nhẹ nhàng an ủi:

- Đầy đồ ăn đây, nhưng để khi nào nhà có khách nhé.

Chẳng biết khi nào nhà mới có “khách”, nhưng mỗi lần bố bảo hôm nay có chú này bác kia đến ăn cơm, rồi mua nhiều đồ ăn ngon thơm phức là chúng nó vui lắm. Chỉ đợi lúc bố mẹ bận việc quay đi sắp mâm là mỗi đứa “nhón” một miếng bỏ vào mồm rồi vội vàng lau tay vào vạt áo cười tủm tỉm.

Mẹ dặn mấy đứa nhỏ:

- Tí nữa các bác đến, không đưa nào được cho đĩa vào đĩa thịt chọn miếng ngon đâu nhá, không người ta cười, người ta đánh giá cho đấy, để mời cho bố với các bác còn nhắm rượu.

Mặt hai đứa buồn thiu, dỗi hờn trách móc:

- Thế mà mẹ bảo đợi nhà có khách thì có đồ ăn ngon, nhà có khách rồi nhưng bọn con vẫn không được ăn à.

- Được, nhưng ăn ít thôi, mỗi đứa một hai miếng. Để dịp khác mẹ bù.

Chị em nó cũng nghe lời lắm, chỉ ăn có đúng hai miếng hết bát cơm rồi thòm thèm đứng dậy. Các bác thấy thế thì bảo:

- Sao ăn ít thế, các cháu ăn nữa đi chứ. Đưa bát đây, bác gấp cho vài miếng, đây miếng này ngon này.

- Dạ không, cháu no rồi ạ.

Mọi người ăn uống đến tối muộn, lúc dọn mâm còn vài miếng thịt thừa, chúng nó vui lắm, tranh nhau ăn. Nó quay sang nói đùa với mẹ: “Kể mà nhà mình lúc nào cũng có khách mẹ nhỉ?” Nó vừa nói vừa cười, nhưng trong mắt mẹ lại long lanh dòng lệ chực trào.

Thế mà cái vườn rau muống ấy cũng nuôi lớn ba chị em nó ăn học khỏe mạnh đàng hoàng, chẳng đứa nào ốm đau hay thiếu chất gì. Sau này lớn lên đi làm, nó có

đủ tiền để mua thịt cá đồ ăn ngon, vậy mà vẫn chỉ nhớ mỗi bát canh rau muống luộc thêm quả sấu rồi chan com thôi.

Xa nhà, giờ nó lại là khách ấy chứ. Mỗi lần về quê, bố mẹ mua bao nhiêu thức ăn ngon cho nó, cái gì cũng có cả. Nó bảo mẹ, thứ con cần không phải đồ ăn ngon đầy mâm mà là cảm giác đi xa trở về nhà, cả nhà ai cũng khỏe mạnh quây quần bên mâm cơm, vẫn bát canh cua, cà ghém, rau muống luộc, vậy là thấy ngon rồi.

Com khách chẳng bao giờ ngon bằng bát com nhà khi đi xa trở về mẹ nhỉ?

MẤY SÀO RUỘNG HẠT THỐC

Nhà nó làm nông, quanh năm bán mặt cho đất bán lưng cho trời. Nó chỉ biết đến vụ mùa gà vừa mới gáy canh ba, bố mẹ pha vội gói mì tôm, không thì ít com nguội với muối vừng. Trăng vẫn còn sáng lắm, bố mẹ mang thêm cái đèn pin đi nhổ mạ cấy sớm, không tí nữa nắng lên nước nóng không cấy nổi.

Nhà có tận hai mẫu ruộng.

Vụ gặt thì vất vả hơn chút, gánh lúa thồ về chất đống rồi gọi vò. Phơi xong chạy mưa để được hạt lúa chao ôi vất vả quá. Ấy vậy mà chẳng vì thế mà bố mẹ không làm. Quanh quần làm nông cũng hơn hai, ba chục năm để có đồng ra đồng vào.

Bữa cơm hôm ấy cơm gạo mới mà khô lắm hạt cứ rời cả ra, nó hỏi bố mẹ:

- Hôm nọ con ăn cơm nhà bác Tâm cơm dẻo mà ngon lắm, sao cơm mới nhà mình khô vậy mẹ nhỉ?

- À nhà bác Tâm là gạo tám, còn nhà mình ăn tạ giao. Gạo tám nở ít com lắm, bố ăn không no lâu, chẳng bỏ ruột, ăn tạ giao nở nhiều được nhiều no lâu hơn.

Mẹ vừa nói tay vừa vớt com nguội còn thừa từ sáng chắp dở cho vào bát rồi xới com nóng cho các con ăn. Mẹ bảo mẹ thích ăn com nguội! Sau này lớn lên nó mới biết, mẹ nhường com nóng cho con, mẹ nói dối. Sau này nó mới biết, bán lúa tám đất hơn nên để bán lấy tiền đóng học, tạp giao rẻ lắm để nhà ăn.

Mẹ bảo làm nông vất vả lắm, học lấy con chữ làm gì thì làm. Rồi những năm tháng sau đó, nó chỉ biết bám chặt ở thành phố kiếm được một đồng ít ra cũng đỡ vất vả hơn cả năm cày cuốc mẩu ruộng như lời mẹ bảo.

Mỗi lần đi ra quán ăn uống bè bạn, định bỏ phí đồ ăn nó lại chột nghĩ, ở nhà bố mẹ còn chẳng có mà ăn, mới có tí thế này đã hoang phí rồi ư? Làm ra hạt gạo, ra đồng tiền khó lắm đấy, đều là mồ hôi xương máu và cả nước mắt hòa vào một.

Nhà nó bố mẹ đều làm nông, nhưng bát com lại chẳng bao giờ có hạt gạo ngon nhất!

NÓ THƯƠNG BỐ NHƯNG TỪNG HỨA SẼ KHÔNG LẤY NGƯỜI NHƯ BỐ

Bố cực kỳ ít nói.

Trước khi mối quan hệ bố con của nó được cải thiện thì hơn hai chục năm qua nó và bố không bao giờ nói chuyện quá hai câu ngoài “bố về ăn cơm”, “hôm nay bố có đón em không?”.

Người ta thường nói con gái là bình rượu mơ của bố nhưng sự thật thì bố nó có rượu nếp, rượu Yên Phú, rượu Kim Sơn, rượu chuối hột và rượu chè cờ bạc.

Nó từng ghét bố.

Vì những đồng học phí của nó đều phải xin mẹ, vì những buổi họp phụ huynh bố đều vắng mặt, vì những ngày lễ tết sum vầy bố bận đi trực. Vì đến ngay cả việc nó vui mừng khoe với bố việc đỗ vào trường cấp ba công lập bố cũng gạt tay đi “con gái học gì lắm”.

- Ngày trước bố có thể không?

Nó tò mò hỏi mẹ. Vì trong ký ức của nó bố thật tệ, chẳng giống như trụ cột gia đình tí nào.

- Ngày xưa không như vậy, cưới nhau có con mới quá ra như vậy.

Câu trả lời của mẹ càng khiến nó tò mò, càng khiến nó thêm ngờ vực và muốn đi tìm câu trả lời.

Mùa hè năm ấy, nó dọn đồ chuẩn bị bước sang một chặng đường mới, nó đã từng vui mừng vì sắp thoát ra được đống lộn xộn ký ức. Trong lúc sắp xếp đồ đạc, sách vở nó vô tình thấy “nhật ký của bố”.

Thì ra người đàn ông ấy cũng mang trong mình thật nhiều những tâm sự mà không thể kể cho ai, ngay cả người bạn đời của mình.

Bố cũng viết, viết về những sai lầm của mình trong quá khứ.

Sự yêu thương đùm bọc của bà nội thành “chiều quá sinh hư”, bố biết mình sai nhưng không có cơ hội để quay đầu sửa chữa.

Bố cũng không biết phải làm gì khi có con đang tuổi quá trẻ, những áp lực và tính chất công việc không có thời gian dành cho gia đình và các con, và ngay cả bố cũng không có đủ kinh tế để gánh vác cả gia đình. Sự bất lực, nuối tiếc kèm thất vọng của bố khiến nó cay mắt.

Nó cảm thông với bố hơn một chút. Ít ra nó cũng hiểu lý do tại sao bố hút nhiều thuốc, cư xử như vậy. Nó không trách bố nữa mà nó thương bố nhiều hơn.

Nó cố gắng bắt chuyện, hỏi những câu chuyện hàng ngày với bố, mặc cho lúc nào bố cũng lạnh như băng, không nói gì. Những lúc như thế nó thật nản nhưng nghĩ lại “bố mình chứ ai mà phải ngại”. Dần dần những câu chuyện từ cái lướt qua màn hình đến năm, mười, thậm chí là mười lăm phút, nó cũng hiểu được nỗi lòng người bố nhiều hơn.

Mỗi lần bố uống rượu say mèm, nó bảo bố đừng về, cứ ngủ lại đó, đi về trong lúc say xin gây tai nạn ảnh hưởng tới người khác và hại cả mình.

Nó bảo bố, mai sau liệu bố có muốn con gái mình đánh đổi tương lai lấy một người suốt ngày say rượu rồi không màng chăm lo cho vợ con như vậy không? Sau này lúc ốm đau bệnh tật, bạn rượu có đến chăm bố không hay chỉ có mẹ con bên cạnh?

Ai cũng phải tự có trách nhiệm với cuộc đời mình, nó cũng không thể ở bên bố mẹ mãi, sau này có cũng phải lập gia đình, thế nên sự góp ý của nó bố mẹ có giận hay lắng nghe đều là nó muốn tốt cho họ.

Nó cũng bảo nhìn thấy bố mẹ mặt nặng mày nhẹ nó cũng không dám và không muốn về vì mệt, vì lại phải nhìn sắc mặt của mọi người, ăn một bữa cơm chan nước mắt. Bố mẹ phải hạnh phúc vui vẻ thì con cái mới hạnh phúc vui vẻ lo làm ăn xa được. Mỗi người bớt cái tôi đi một chút thì mới thành của chúng ta.

Dần dần bố nó cũng ít uống rượu hơn, người đàn ông gầy đen nhẻm giờ cũng có tí da tí thịt. Buổi chiều vẫn tranh thủ về sớm quét sân, tưới rau cho gà ăn, những cuộc nhậu nhẹt say mềm vui vẻ với bạn bè đồng nghiệp cũng giảm dần đi, những tiếng cười trò chuyện cũng vui vẻ cũng xuất hiện nhiều hơn trong gia đình nhỏ đó. Lúc đó, nó cũng an tâm trở về nhà nhiều hơn.

Điều thành công và tuyệt vời nhất cho đến giờ phút này của nó có lẽ không phải là kiếm được bao nhiêu tiền, đi được bao nhiêu nơi mà là thấu hiểu và thương yêu, trò chuyện được với chính gia đình mình.

Khoảng cách thế hệ, sự khác biệt về suy nghĩ vốn dĩ không đáng sợ bằng việc chúng ta có sẵn sàng để thấu hiểu và cảm thông cho nhau không.

Nó thương bố, cũng thương cả cuộc đời mình.

BỔ MẸ LY HÔN ĐI

Câu nói đó, nó đã phải lấy thật nhiều dũng khí, tập đi tập lại, khóc ướt gối biết bao nhiêu lần, mới có thể lấy hết được can đảm để nói ra. Người ta bảo nó vô cảm, có biết bao nhiêu người muốn hàn gắn bố mẹ ở bên nhau còn chả được.

Đứa con nào mà chẳng mong gia đình mình luôn vui vẻ.

Nó cũng thế, cũng muốn có một gia đình hạnh phúc. Còn nếu không hạnh phúc thì sao? Thì vẫn cố gắng cắn răng chịu đựng, hy sinh vì con, để con có một mái ấm trọn vẹn nhưng mái có thực sự ấm?

Hay là những cuộc cãi vã không hồi kết cứ lặp đi lặp lại trong ký ức. Rồi những bữa ăn cơm không lành, canh không ngọt, không ai chịu nhường ai, giận cá chém thớt, chửi bới lên đầu những đứa trẻ không hiểu chuyện. Sau này đến trong mơ nó vẫn còn nghe văng vẳng những lời mắng nhiếc thậm tệ bên tai mặc dù không biết mình sai ở đâu, chỉ thấy sợ hãi thu mình lại một góc nước mắt chảy dài ướt gối.

Nó từng nghĩ sau này phải cố gắng kiếm thật nhiều tiền để bố mẹ không còn cãi nhau nữa, nó lao vào như con thiêu thân bất chấp, nỗ lực vì tiền nhưng rồi có tiền thì sao? Vẫn thế, thậm chí còn tệ hơn, bố mẹ nó vẫn cãi nhau, vẫn bất hòa vì những lý do nhỏ nhặt nhất. Hôn nhân là gì mà sao người ta phải khổ đến vậy. Chẳng phải kết hôn vì hạnh phúc và ly hôn cũng vì hạnh phúc ư?

- Sao mẹ không ly hôn?

- Mẹ sợ sau này chúng mày lập gia đình sẽ bị người ta khinh thường, rồi hàng xóm cười cho, còn sống được mấy nữa đâu còn ly dị.

Nó biết câu nói “lấy vợ kén tông lấy chồng kén giống” đã thấm nhuần vào trong máu của những người dân thôn quê vốn khó lòng mà thay đổi được.

Nhưng nó muốn nói cho mẹ hiểu rằng việc nó bị người ta khinh thường chỉ vì bố mẹ ly hôn thì nó sẵn sàng kết thúc mối quan hệ đó, vì nếu người ta hiểu và thương nó thật lòng thì sẽ bù đắp những tổn thương cho nó chứ không phải là đánh giá hay phán xét một cách thiếu tôn trọng. Còn nếu thực sự chọn sai người thì đó là lỗi của nó rồi.

- Con sẽ không bao giờ trách mẹ, mà con sẽ trách chính bản thân mình vì là sợi dây ràng buộc cho bố mẹ không thể đi tìm hạnh phúc mới. Hàng xóm không thể sống hộ cuộc đời của mình được. Tại sao lại bắt người ta

bên nhau cả đời khi không hạnh phúc? Người ta không cười khi bố mẹ ly hôn mà người ta cười khi cố chấp bên nhau cả đời khi không hạnh phúc.

Tất cả chìm vào im lặng. Trong đầu nó trống rỗng vô cùng. Nó không biết khoảnh khắc đấy là đúng hay sai nhưng nó thực sự thờ phào nhẹ nhõm.

- Bố mẹ ly hôn đi. Bố mẹ phải hạnh phúc thì con mới hạnh phúc được.

Những giọt nước mắt bắt đầu rơi. Nó không dám nhìn vào những khuôn mặt quen thuộc ấy vì nó sợ nó cũng không kìm nén được cảm xúc. Nếu thực sự không thể cố gắng được thì hãy cho nhau một cơ hội để giải thoát còn không hãy nhớ đến lý do lúc bắt đầu để cùng nhau cố gắng.

Lá đơn vẫn nằm ở đấy. Tiếp tục hay dừng lại chỉ có người trong cuộc mới có quyền quyết định, mới biết được mình cần phải làm gì.

Băng đi một thời gian chị họ gọi điện cho nó.

- Đạo này tao thấy bố mẹ mày tình cảm lắm, không còn cãi nhau nữa, mày về đi.

Tất máy, nó òa khóc như một đứa trẻ. Không biết đã bao lâu rồi nó chưa về nhà, không gọi điện hỏi thăm bố mẹ. Không phải kết thúc nào cũng có hậu, chỉ là nó may mắn hơn người khác là bố mẹ nó cũng hiểu ra và cố

gắng tha thứ, nhường nhịn vì nhau hơn chứ không phải vì một lý do nào khác. Bố mẹ nó cũng là từ những con người không hoàn hảo, đến với nhau rồi tạo thành một mảnh ghép, ghép lại thành bức tranh gia đình.

Nghĩ đến câu nói năm đó khóe mắt nó vẫn cứ cay cay, mong rằng sau này khi bước vào chặng đường hôn nhân đầy gian khó, nó có thể đủ niềm tin và tinh táo để không phải nghe câu nói đó thêm một lần nào nữa “bố mẹ ly hôn đi”.

HÌNH NHƯ BỐ MẸ GIÀ RỒI

Ấu lăm rồi nhà nó mới đông đủ thành viên, cơm mẹ nấu vẫn là ngon nhất, lớn hơn một chút những lần ăn cơm nhà chỉ đếm trên đầu ngón tay. Mẹ làm mấy món mà chị em nó thích ăn, chỉ khác cái là mấy món ăn hôm nay lạ lẫm.

- Ui rau hôm nay xào mặn quá mẹ ạ.

Mẹ gắp một ít rau nếm thử.

- Sao mẹ không thấy gì nhi, ở nhà bố mẹ vẫn ăn vậy mà. Thôi ăn tạm đi mai mẹ nấu mẹ bỏ ít muối hơn, đây ăn nhiều cái này vào, ngày xưa thích ăn cái này lắm mà giờ ăn cái gì cũng chẳng thấy ngon nữa. Cố ăn cho qua bữa cho no cái bụng còn có sức mà làm.

Bố cũng than thở dạo này răng đau, chẳng ăn uống được gì. Tối hôm ấy mẹ bật radio đến tận nửa đêm, mãi mà chưa ngủ, nó mắt nhắm mắt mở.

- Mẹ chưa ngủ cơ à.

- Ủ ngày xưa đi làm về mệt đặt lưng cái là ngủ được luôn vậy mà giờ không biết sao nằm trần trọc mãi không

ngủ được. Mà chẳng hiểu sao dạo này làm cái gì cũng không vừa ý, dễ gắt gỏng, đi làm về cả ngày cái lưng đau mỏi oi là mỏi.

Nói rồi mẹ lại dậy lọ mọ dọn dẹp cái gì đó ở dưới bếp, nhìn dáng vẻ của mẹ thấp thoáng trong ánh đèn mờ, khóe mắt nó cay cay. Hình như bố mẹ già đi nhiều rồi thì phải. Người ta hay bảo khi già đi thì sẽ khó ngủ hơn, ăn gì cũng bị mất vị, ăn mặn hơn nữa.

Nó đi làm xa quê, một năm về được một, hai lần. Chẳng biết mai sau khi lập gia đình số lần ấy còn được bao nhiêu. Bố mẹ giờ chỉ có hai người cứ lúi thủi chăm nhau, chờ dịp lễ dịp tết chờ con về trong mòn mỏi, khi thời gian chẳng đợi chờ một ai.

Ngày trước học trung học chỉ mong nhanh nhanh chóng chóng đi khỏi nhà ra ngoài cho biết đây biết đó. Qua bao sóng gió thì chỉ muốn chạy thật nhanh về nhà ôm chầm lấy mẹ mà khóc.

Lúc mà bố mẹ gọi hỏi bao giờ về quê thế con là lúc đấy bố mẹ nhớ con cái lắm rồi, nhớ lắm rồi ấy, sắp xếp công việc một chút mà về ăn cơm cùng bố mẹ đi.

Lúc mà bố mẹ có nặng lời mắng mỏ một chút, là bố mẹ thương và lo lắm đấy. Nhưng đã lâu cũng chẳng hiểu con đường của mình như thế nào rồi.

Bố mẹ có tuổi rồi, thắng thua cũng chẳng được gì, cố gắng nhịn đi một chút. Cái gì cho qua được thì qua đi.

Tự dưng hôm nay mình thấy mắt mẹ nhiều vết nhăn. Không phải hôm nay đâu mà nó đã có rất lâu rồi, chỉ là không để ý tới.

Tự dưng hôm nay thấy đầu bố đã bạc. Bố vẫn thế, chẳng qua đã lâu không nói chuyện được nhiều với bố nên lại chẳng mấy quan tâm cứ để bố ngồi một mình.

Tự dưng thấy mọi thứ hôm nay như ngưng đọng lại.

Thêm một ngày, sắp hết một năm, lại bớt đi một cơ hội nữa rồi...

Cơm hôm ấy mẹ nấu vẫn ngon, chỉ là vị mặn ấy của nước mắt mà thôi...

CUỘC GỌI LÚC NỬA ĐÊM

Từ lúc nó xa nhà, chưa lần nào nó tắt chuông điện thoại, nó sợ luôn cả những cuộc gọi lúc nửa đêm. Vì chỉ cần nó tắt máy, mẹ gọi, anh chị gọi nhà có việc gấp, nhà thì ở xa quê, nó sợ không về kịp. Rồi nỗi lo ấy cũng đến, một ngày nọ người nó bất an, nóng ruột vô cùng cả đêm không ngủ được, nhận được cuộc điện thoại của mẹ. Nó chỉ nhớ lúc đó giọng mẹ trầm hẳn xuống chẳng giống mọi khi : “Bà yếu lắm rồi, sắp xếp công việc rồi về đi con...”

Chuyến bay Nam Bắc chưa bao giờ lâu đến vậy. Đến một cái nắm tay cuối cùng cũng chẳng thể làm được.

Đợt bà nó mất, tâm nguyện của bà là được thiêu cho sạch sẽ. Thiêu rất đắt, bà sợ không đủ tiền nên đã dành dụm để lo hậu sự cho chính mình. Bà tính cả rồi, bà lo nốt giỗ ông xong là bà đi. Bà sống đủ rồi. Nó tưởng bà đùa, còn bảo rằng bà phải khỏe mạnh để Tết năm sau con lại về nhưng chỉ vài tháng sau chuyến bay Nam Bắc lại một lần nữa cất cánh nhưng lần này về nhà lòng nặng hơn bao giờ hết và cái nắm tay lúc tạm biệt bà vào Nam cùng tấm ảnh lúc ấy là lần cuối cùng...

Nó xin giữ lại một cái hoa tím vá chấp vá đụp bà hay mặc, một chiếc quần đen của bà. Mọi người ai cũng sợ nhưng mà sao phải sợ bà mình cơ mà. Bao nhiêu áo đẹp không mặc để dành đến lúc ấy có mang đi được đâu.

Mọi người làm lễ lạt to lắm, nhưng to hay bé thì bà chỉ muốn lảng lạng mà đi chẳng phiền đến ai, lúc còn sống cái gì muốn làm thì cũng làm rồi, sao không đối xử tốt với nhau hơn chút đi rồi mâm cao cỗ đầy nào có ăn được đâu. Ai dờ ai hay ai cũng biết không thì trời đất cái tâm của mình chứng giám.

Sự ra đi của bà là một lời nhắc cho người ở lại - rồi ai cũng phải tạm biệt thế giới này chỉ là sớm hay muộn mà thôi. Sự hiện diện và sự lựa chọn sống cuộc đời như thế nào là do mình chứ không phải ánh nhìn của ai hết. Thế là bao nhiêu lời mắng chửi, hoài nghi không hay từ người khác về bản thân, nó bỏ ngoài tai hết vì nó biết cuộc sống này từ nay về sau tự nó trải nghiệm và quyết định.

Một trái tim nhỏ bé ngừng đập, nhưng một cuộc đời khác được thức tỉnh và thấp sáng.

MẸ CÓ BIẾT CHỮ ĐÂU

Năm cấp hai, giáo viên yêu cầu nó viết bản kiểm điểm xin chữ ký phụ huynh vì tội mất trật tự trong giờ.

Nó run run đưa cho mẹ, chắc chắn quả này là ăn com chan nước mắt rồi, trời đánh còn tránh miếng ăn nữa, mẹ sẽ đánh đòn đau lắm đây.

Mẹ nó nheo mắt nhìn, khẽ cau mày thở dài:

“Cái này là cái gì? Mẹ có biết chữ đâu mà ký. Thiếu tiền nộp học thì bảo mẹ đi vay cho.”

Giây phút ấy nó chết lặng.

Đáng lẽ ra nó phải vui mừng mới đúng chứ.

Vì mẹ không mắng, cũng không biết nó vi phạm lỗi gì, thế là từ nay nó tự do tung hoành ngang dọc, cũng có thể tự giả mạo chữ ký luôn. Nhưng không, cảm giác lúc ấy chỉ là xấu hổ, xấu hổ với chính sự hy sinh của mẹ.

“Nhưng đây là bản kiểm điểm mẹ ạ, tội mất trật tự trong giờ.” Nó lí nha lí nhí.

“Mẹ có bao giờ được đi học đâu mà biết lỗi gì. Chúng mày được đi học thì cứ học cho đàng hoàng tử tế, mai sau ấ vào thân mình thôi, chứ đừng như mẹ, không có chữ chỉ có đi làm ruộng làm thuê thôi con ạ, khổ lắm. Thôi ăn cơm đi cho nóng.”

Cơm hôm nay ngon quá nhưng cứ nghẹn ứ ở cổ họng chẳng thể nào trôi được.

Năm mười hai tuổi, nó trở thành giáo viên bắt đầu dạy cho chính mẹ của mình. Từng nét chữ nguệch ngoạc của bàn tay chai sạn ấy lại đang viết nên chính cuộc đời của nó.

Sau này có điện thoại, mỗi lần dạy mẹ nó nhắn tin, mẹ nó toàn nhắn không dấu rồi sai chính tả khiến nó chẳng dịch được.

Mỗi lần cãi nhau về một vấn đề gì đó không cùng quan điểm, mẹ chỉ bảo “ừ chúng mày học nhiều nên biết” khiến nó bị mất kiên nhẫn.

Tệ thật nhỉ? Đòi bố mẹ hy sinh cho con cái, cho ăn học dạy dỗ nó nên người, chẳng bao giờ thiếu kiên nhẫn vậy mà một chút cảm thông cho bố mẹ nó lại thiếu kiên nhẫn đến vậy.

Có những lần nó bảo bố mẹ cố hủ áp đặt lên người khác nhưng nó lại khựng lại một chút.

Vì nếu bố mẹ được ăn học đàng hoàng tử tế, cơm đủ no, áo đủ mặc thì liệu có cư xử như vậy hay không? Hay

là “hy sinh đời bố củng cố đời con”, để cho con được nở mày nở mặt, để đỡ vất vả bon chen, để không phải bán mặt cho đất bán lưng cho trời như bố mẹ nó đã từng.

Vậy mà đến một chút cảm thông cũng không có là sao?

“Mẹ này?”

“Gì vậy?”

“Con Cảm ơn vì mẹ đã viết tên mẹ vào cuộc đời của con.”

BỐ ĐỊNH NHƯ THẾ ĐẾN BAO GIỜ

Mười hai giờ kém.

Nó đang thiu thiu ngủ, tiếng chuông điện thoại vang lên hồi dài không dứt, làm nó tỉnh giấc.

Một đứa xa quê như nó thực sự rất sợ những cuộc gọi lúc nửa đêm.

Bố gọi. Thế nhưng nó lại chần chừ chẳng muốn nghe máy.

- Alo bố ạ.

Không nằm ngoài dự đoán, đầu dây bên kia vang lên một giọng nói rệu rạo say xỉn, câu được câu không. Nó như bị ám ảnh cái giọng nói ấy, còn cảm nhận rõ mùi bia rượu nồng nặc quanh đây, nó rùng mình.

- Bố... của mày đây... bố mày... khổ lắm chứ mày tưởng á, ở cái nhà này chả ai coi tao ra cái gì nữa rồi...

Nó im lặng vì nó biết nó chẳng còn đủ sức để cãi nhau với một người say.

Bố nó rất ít nói nhưng cứ rượu vào là lời ra tiếng vào, lại kể về những câu chuyện đã rất lâu rồi, phải chăng

người đàn ông ấy có quá nhiều tâm sự chẳng thể kể cho ai.

Nó cũng cố gắng để thấu hiểu và lắng nghe, đặt mình vào đó nhưng đến một lúc nào đó sự kiên nhẫn của con người cũng có giới hạn.

- Bố định như thế này đến bao giờ nữa? - Nó cố gắng giữ bình tĩnh, hai răng nghiến chặt vào nhau, giọng nó có đôi phần bất lực.

- À, con này mày giỏi... cho mày ăn học lắm giờ mày lớn tiếng với tao đấy à...

- Bố có bao giờ từng nghĩ cho bọn con một chút nào chưa? Bố khổ, con cũng khổ. Bố đã từng sống trong một gia đình lúc nào cũng cãi nhau, say xỉn khiến bọn con chịu đựng và khó xử như thế nào không? Đã bao giờ bố có nhà mà không muốn về chưa?

Từng giọt nước mắt lăn dài trên đôi gò má.

- Tao khác.. mày khác...

- Đúng. Con khác, bố khác vì bố là bố của con nên con phải chịu đựng đúng không? Thế đã bao giờ bố coi con là con của bố chưa? Bố có thể không nghĩ cho con cũng được nhưng có thể nghĩ cho bản thân mình một chút được không? Bố uống bia rượu, thuốc lá, hại sức khỏe là bố, bố đau chứ con không đau. Bố nghĩ nhiều hậm hực bố khổ chứ con không hề khổ.

- Tao biết là như thế, nhưng tao không thay đổi được. Mà y tưởng tao không muốn bỏ rượu bỏ thuốc à.

- Bố không thay đổi được, thế tại sao bố bắt bọn con phải thay đổi để hiểu bố, con cũng không làm được. Mai sau con mà lập gia đình thì con với bố cũng chẳng còn thời gian ngồi nói chuyện với nhau như thế này nữa đâu, con cũng phải lo cuộc sống của riêng mình. Sao không vui vẻ bỏ qua chuyện cũ mà sống, cuộc sống chỉ có một lần thôi. Con xin bố đấy. Bố định như thế này đến bao giờ nữa?

Đầu dây bên kia im lặng, tiếng nấc kèm với nước mắt của nó phá tan màn đêm tĩnh mịch, sức chịu đựng của nó bấy lâu nay cũng đến một ngày như quả bom nổ chậm mà vỡ òa.

Một giờ ba mươi lăm phút. Bố nó tắt máy.

Nó cũng chẳng ngủ được nữa, miên man với hàng vạn suy nghĩ.

Ai cũng có những nỗi khổ riêng, ai cũng phải có trách nhiệm với cuộc đời mình, chúng ta không thể bám víu vào người thân mà làm khổ nhau mãi được.

Không biết đã bao nhiêu lần, đi trên đường thấy người ta bị tai nạn nó đã phải chạy thật nhanh vào để xem có phải người thân của mình hay không, rồi lại rơi nước mắt vì một gia đình nào đó mẹ già mất con, vợ mất chồng, con mất cha vì bia rượu.

Cũng không biết đã bao nhiêu gia đình tan nát, bạo hành, những đứa trẻ sống trong cảnh ám ảnh đến tận khi trưởng thành.

Từ hôm đấy, nó không còn nhận được cuộc điện thoại nào giữa đêm nữa. Chẳng phải vì cái tính lì của nó, trời không chịu đất thì đất phải chịu trời.

Đương nhiên bố nó cũng không phải vì một vài ba câu nói mà thay đổi luôn được, cái gì cũng phải cần thời gian. Chỉ là những cuộc nhậu nhẹt giảm dần đi, sức khỏe yếu quá nên cũng sợ rồi. Con người mà, lúc mất đi sức khỏe rồi mới sợ hãi bầu vùi vào, mới trân trọng nó.

Thật tâm, đôi lời muốn gửi cho những người “bố” tương lai, rượu có thể uống, nhưng đừng say, phải có chừng mực và biết điểm dừng, cuộc vui nào cũng có hồi kết, mà cái kết đó lại chính là tương lai và mạng sống của chính mình.

NHÀ MÀY CÓ ĐIỆN CHƯA

Đặc sản của làng quê nghèo của nó là cứ đến mùa hè nắng nóng nhất thì mất điện.

Lũ trẻ con trong làng tiếc nuối vì lỡ mất phim *Tây du ký* sáu giờ tối, rõ là đang đến đoạn gay cấn.

Bà nó đi rút rom về bù cơm cho chín. Mỗi lần như thế chị em nó lại tranh nhau xới cơm, đứa nào nhanh tay thì được miếng cơm cháy dưới nồi, thơm ngon giòn tan trong miệng.

“Có quả mít chín cây thơm lắm, đứa nào đem ra đây mà bõ.”

Bác Hai đem quả mít to ơi là to, thơm lừng đặt giữa sân, nó bóc cóc đi hái ít lá mướp về lau nhựa mít, ăn xong chỉ cần cho tay vào thùng gạo là đã sạch lắm rồi. Mẹ cũng có mớ lạc, cùng vài củ khoai vẫn còn nóng hôi. Nó mang chiếc đèn dầu lò mò, trải chiếu ra giữa sân. Trăng soi còn sáng hơn đèn nữa.

Bác Hiền đem chiếc radio cũ kỹ chỉnh lại ăng ten, nghe câu được câu không. Nhất là những mùa bóng đá

mà mất điện chỉ nghe giọng chú bình luận viên qua chiếc đài nhỏ thôi là tim cũng đủ nhảy ra khỏi lồng ngực rồi.

“Việt Nam... Vàooooo...”

Tất cả cùng hô vang. Kỳ lạ thật đấy, chẳng cần xem cầu thủ đá trên sân, cứ mừng tượng ra trong đầu thế là cùng nhau vui mừng chiến thắng. Những đứa trẻ trong xóm nghịch ngợm bắt được chú đom đóm bỏ vào trong vỏ trứng gà trông thật thích mắt, rồi rủ nhau chơi trò trốn tìm đuổi bắt cứ thế đến tận tối muộn. Đuổi mãi cả tuổi thơ mà vẫn chưa đuổi kịp ánh trăng này.

- Aaaaa, có điện rồi, có điện rồi... Nhà mày có điện chưa? - Thằng hàng xóm gọi to.

- Có rồi.

Nhưng chẳng thể có lại được ký ức những năm tháng ấy.

CƠM ĐỘN

Mỗi lần về quê, nó lại mang cái ghế ra đầu ngõ nhỏ tóc sâu rồi nghe các bác kể về mấy chuyện ngày xưa từ thời cơm còn độn sắn.

Bác Hai bảo ngày trước làm gì có đồng hồ, đi làm dâu cứ canh gà gáy dậy nấu cơm cho cả nhà mà sợ muộn, mà muộn không kịp ông đi làm, bố mày đi học xa thì lại bị mắng. Thối cơm bù xong còn phải đứng trông vì sợ “trộm”.

Ừ là trộm đấy, đi ăn trộm nồi cơm vì nghèo quá, có nồi cơm độn sắn không trông cẩn thận còn bị bê đi mất chứ nói gì đến con trâu con bò còn phải canh nó cả đêm. Nhà có bảy tám người, mỗi người mà được một bát cơm độn là no đến tận chiều. Nhưng nào ai có được cả một bát đâu, toàn nắm nắm voi voi.

Ông bà hôm nào mà bán được đôi võng mua được ít thịt mỡ chỉ dám quẹt một tí rồi nấu canh rau lống bống nước mà chan, ngon lắm thì có tí dưa tí cà phải muối cho thật mặn để ăn được lâu. Nhà có lọ muối vừng nhất quyết không ai được động vào, để dành mang cơm nắm cho bố đi học xa trên huyện, ưu tiên thiên vị lắm đấy vì

nhà có mỗi một đứa út được đi học, tiền của dần hết cả vào đấy, mai nó mà làm quan to thì cả họ được nhờ, đấy là các cụ tính thế.

Mười bữa thì chín bữa đói, họa lắm mới được một bữa no, nào có bao giờ nghĩ có nhà có cửa có đủ ăn đủ mặc như ngày hôm nay. Ngày xưa nghèo vậy mà chẳng có bệnh tật gì đâu, giờ cứ ăn no lại sinh tật, hết cái nọ đến cái kia, anh em trong nhà vì miếng ăn cái mặc mà không coi nhau ra sao cả. Nói đến đấy bác còn rom róm nước mắt, khẽ lấy tay lau. Nó lắng nghe chăm chú, đúng là trải qua cái khổ rồi mới biết trân trọng cái sướng, mỗi thời mỗi khác.

Cái đói cái khổ cũng là một dạng trải nghiệm. Bảo là cho một lần nữa quay lại không chắc ai cũng lắc đầu ngao ngán, nhưng nghèo cho biết, nghèo để biết trân trọng cái hạnh phúc đang ở ngay trước mắt. Cả đời có bao giờ nghĩ được một cái nhà mái bằng, cả đời có bao giờ nghĩ bữa cơm có đầy ắp sơn hào hải vị thịt cá đầy mâm. Nhưng đúng là không ai đoán trước được điều gì cả, mọi thứ thay đổi nhanh quá.

Chỉ có cái nghèo là hằn sâu ở trong tâm trí, trải qua rồi mới biết cuộc sống thật chẳng dễ dàng, bữa cơm độn, độn thêm cả nước mắt...

NƯỚC MẮT MẸ MÀU GÌ

“Đời mẹ không được đi học nên khổ lắm. Không phải bỏ học. Mà là con mẹ, dù có khổ sở thiệt thòi như thế nào mẹ cũng lo được...”

Nước mắt lăn dài trên đôi gò má, lòng nó thắt chặt lại, nghẹn ngào nhìn sâu vào đôi mắt ấy, thì ra người phụ nữ mạnh mẽ gồng gánh cả thế giới trên vai thực ra trong lòng cũng yếu mềm đến thế.

Năm nó học cấp ba. Bố mẹ cãi nhau nhiều. Loáng thoáng trong đêm nó nghe được những khoản nợ chưa trả, những hóa đơn quá hạn, những bất đồng trong hôn nhân khi kinh tế không vững vàng, con thì đang tuổi ăn tuổi lớn.

Mẹ liên tục phải tăng ca, bố thì hay uống rượu. Mỗi lần đi học về, mẹ lại giận cá chém thớt những uất ức ở chỗ làm, cãi nhau rồi giận bố cũng đổ lên đầu chửi mắng rồi đánh nó. Bố lại lè nhè lúc nào cũng nồng nặc mùi rượu bia. Nó sợ lắm.

Góc căn gác xép nhỏ, lúc nào cũng có một con bé mắt hoen đỏ vì áp lực thi cử ở trường học không dám kể

với ai, sợ hãi đi học không dám về nhà vì lại phải nghe những lời mắng chửi vô cớ. Suy nghĩ giản đơn trong đầu của đứa trẻ mười sáu tuổi năm ấy chỉ là bỏ học đi làm kiếm thật nhiều tiền để lo cho bố mẹ. Những suy nghĩ vụng dại, có tiền rồi chắc chắn bố mẹ sẽ không còn cãi nhau nữa, có tiền rồi thì bữa cơm sẽ có thêm cá thêm thịt, nghỉ học một vài năm có tiền đi học lại chắc không sao. Nó nghĩ vậy.

Nói là làm, nó quyết định BỎ NHÀ RA ĐI.

Nó viết một lá thư thật dài đem tất cả uất ức tủi hổ vào đó, dòng cuối viết một dòng chữ thật to mà đến giờ nó vẫn còn nhớ mãi: “Bố mẹ đừng tìm con, bao giờ có tiền con sẽ về cho bố mẹ bớt khổ.”

Mẹ đi làm về thấy lá thư đôi ba dòng nguệch ngoạc tay run chẳng thể bình tĩnh nổi, mặc kệ dầm mưa trong đêm tối đi tìm con. Nó đang loay hoay phụ rửa bát thuê của một quán ăn nhỏ chân tay mặt mũi đầy dầu mỡ. Nó thấy mẹ. Tim nó đập loạn nhịp sợ lắm, sợ mẹ tìm thấy nó rồi chửi đánh nó giữa chốn đông người, nó co mình lại.

Nó thấy mẹ nói với cô chủ quán gì đó, rồi cầm tay dắt nó về. Lần đầu tiên nó thấy bàn tay mẹ thô ráp và chai sần đến vậy, nó cảm nhận rõ bàn tay run run lên, hòa vào trái tim một cách lạc nhịp khó tả.

Mẹ vuốt nhẹ lên mái tóc của nó.

- Về đến nhà rồi, không phải đi đâu cả, đây là nhà của mày cơ mà. Đòi mẹ không được đi học nên khổ lắm, không phải bỏ học, mày là con mẹ, dù có khổ sở thiệt thòi như thế nào mẹ cũng lo được. Cố thêm vài năm nữa học hết cấp ba cũng được. Kiếm lấy con chữ để mai sau thoát khỏi cái cảnh cơ cực nghèo hèn này con ạ.

Lần đầu tiên nó thấy mẹ khóc, nước mắt cứ lăn thật dài trên đôi gò má xen lẫn những vết tàn nhang, cả làn da sạm đi vì cháy nắng. Cũng là lần đầu tiên nó chậm lại ngắm nhìn mẹ nó rõ hơn, mẹ nó chưa già, nhưng sự hy sinh vất vả của mẹ không năm tháng nào có thể đếm được.

Sau hơn mười mấy năm qua đây cũng là đêm đầu tiên cả hai mẹ con ngồi lại nói chuyện được với nhau, tâm sự để thấu hiểu nhau hơn. Mẹ kể về những uất ức tủi nhục, những khó khăn vất vả mà mẹ phải chịu đựng.

Mẹ không được đi học nên không biết thế giới của các con thế nào, nhân lúc mẹ còn khỏe, mẹ chỉ biết cố gắng kiếm tiền cho con nộp học phí đúng hạn, cho con học con chữ, mai sau con được đi đó đây ngắm nhìn thế giới bao la rộng lớn, thoát khỏi lũy tre làng, bớt khổ.

Mẹ không được tài giỏi giàu có như người ta, nhưng mẹ cố gắng để con không phải thua kém bạn bè trang lứa bất cứ thứ gì. Mẹ đã từng không có gia đình trọn vẹn... nhưng cho dù mẹ có cố gắng như thế nào cũng

không thể hàn gắn và cho con một gia đình hạnh phúc được con à. Mẹ... xin lỗi nhiều lắm.

Nó òa lên khóc nức nở, vì nó không thể ngờ rằng đôi vai nhỏ bé kia đã phải chịu đựng nhiều tủi hổ như thế. Mẹ cũng chỉ làm mẹ lần đầu, mẹ không có tài sản lớn lao nào ngoài các con, chỉ mong các con có một cuộc đời trọn vẹn đủ đầy.

Năm mười sáu tuổi, nó có một ký ức trọn vẹn, một bài học lớn lao mà chẳng bao giờ quên được, đó là những giọt nước mắt của mẹ.

Mẹ à, nước mắt của mẹ đắt lắm. Con hứa sẽ không để nước mắt mẹ rơi thêm một lần nào nữa. Nếu có chỉ là nước mắt của hạnh phúc thôi.

THÁNG LƯƠNG ĐẦU TIÊN

Nó học xong cấp ba lên thành phố đi làm, chiếc hồ sơ viết bằng tay đôi ba dòng nguệch ngoạc tên tuổi quê quán. Nó xin được vào một quán bán quần áo. Từ nhỏ đến lớn nó chỉ mặc áo đồng phục của trường nên bên ngoài người ta ăn mặc ra sao, phối đồ như thế nào nó cũng không rõ lắm, nhưng cũng cố gắng lắng nghe quan sát để đạt được doanh thu tốt cho cửa hàng.

Chị chủ cửa hàng quý nó lắm hay cho bánh cho kẹo, còn hứa nếu mà làm tốt cuối tháng được thưởng. Cứ nghĩ đến cuối tháng được nhận trên tay những đồng lương đầu tiên mới vui làm sao. Thế nhưng vào một ngày nọ, nó bị lừa.

Hôm ấy buổi trưa chỉ có mình nó trông cửa hàng, có hai người phụ nữ vào cửa hàng cũng thử đồ, hỏi han rồi thôi miên rồi lừa lấy hết tiền trong ngăn kéo. Mất gần hai triệu bạc, bằng nửa tháng lương của nó lúc bấy giờ. Chẳng phải nói nó khóc như mưa, vì với nó số tiền ấy lớn lắm, tiếc tiền tiếc công tiếc cả thời gian và sự tin tưởng. Những ngày tháng tiếp theo đó nó chỉ dám ăn mì gói, đôi ba ổ bánh mì cầm hơi. Đúng là bài học nào cũng

đắt giá nhưng sau những lần va vấp ấy nó mạnh mẽ và cứng cõi hơn nhiều.

Ngày cuối tháng chị chủ phát lương, nó cầm tiền lương trên tay nước mắt lưng tròng. Vì những đồng tiền này đều là mồ hôi, công sức và cả nước mắt nữa. Lúc ấy nó mới biết kiếm được đồng tiền phải đánh đổi rất nhiều thứ, cũng chẳng dễ dàng gì. Nhưng được cầm chính những đồng tiền mình làm ra cảm giác lạ lắm, sung sướng và tự hào vô cùng.

Nó xin về quê mấy hôm, chuyến xe hôm ấy vui và háo hức lạ thường. Nó mua quà cho mọi người, mua cho bà nội, bà ngoại hộp bánh, thùng sữa, mua những món thật ngon mà bố mẹ thích ăn, nhưng chẳng ai để ý điều đó cả. Chỉ hỏi lương tháng bao nhiêu, sao không về quê mà làm rồi mắng nó sao để bị lừa, sao không để ý gì cả, chứ không ai hỏi nó xem nó có mệt không, có sao không.

Nó buồn bã ngồi một góc, bà nội đến dúm vào tay nó chiếc bánh nướng.

- Bác Hiền cho bà cái bánh, cứng quá không ăn được, bà cắt đi để dành bao giờ cháu về đưa cho cháu ăn. Lần sau về không phải mua cái gì cho bà đâu nhá, các bác về cho bà rồi bà có lương tuổi già đây tiền rồi. Thương mà không được đi học phải đi làm sớm, ra xã hội đủ mọi loại người, nhớ phải cẩn thận nhớ chưa.

Vẫn là bà, thương và hiểu nó nhất, nước mắt cứ tự nhiên chảy dài. Bà tháo chiếc ghim băng trên túi áo, tiền

bà gói trong chiếc khăn mùi soa, bà đếm đếm rồi đưa nó
tờ năm chục nghìn, dúi vào tay nó.

- Bà không có nhiều đâu, bà cho tiền đi đường mày
ăn bánh. Ở trên đấy một mình vất vả lắm đúng không.

Nó vội vàng lắc đầu.

- Không cháu không cầm đâu.

- O hay cái con này, bà cho mày cơ mà, lộc đấy cầm
lấy. Tao chỉ mong sống được đến lúc nhìn nhìn thấy
chúng mày lập gia đình rồi ổn định thôi, lúc ấy nhắm
mắt cũng yên lòng.

Tuổi thơ của nó may mắn vô cùng khi có một người
bà hiếu và yêu thương. Mỗi lần nó chuẩn bị đi là bà gói
kẹo bánh vào trong chiếc túi nhỏ, không quên dặn nó
hay đau bụng đau bao thì ăn uống đúng bữa cẩn thận
vào, đừng ăn vặt linh tinh nữa. Bà cho nó cả một lọ cao
con hổ và một lọ dầu gió xanh, bà bảo bao giờ đau bụng
thì cứ xoa xoa vào một tí là khỏi.

Ngày nhỏ ở nhà hay trốn mẹ đi chơi, bà toàn phải
đi tìm về, bây giờ lớn rồi muốn trốn cả thế giới để chạy
vào lòng bà nghe bà kể những câu chuyện ngày xưa.
Nhưng bà chẳng chờ nổi lúc con lập gia đình nữa rồi,
bà đi mất rồi...

CHỊ MẶN MẮT XE

Chị Mặn chỉ học hết cấp hai, rồi khăn gói quả mướp vào Nam làm công nhân. Ngày trước chưa có điện thoại xin như bây giờ chị hay viết thư tay gửi về. Nó nhớ mỗi lần chiều đổ nắng, chú đưa thư đứng ở đầu ngõ gọi to “Bác Hai ơi, Mặn nó gửi thư về này”. Bác nó đang nấu cơm dở tay vội lau vào vạt áo chạy ra lấy thư, bác ngồi đầu hè cẩn thận từng tí một, dòng đầu tiên chữ chị nắn nót “Thương nhớ mẹ, con Mặn ở nơi xa, bố mẹ có khỏe không ạ?”.

Những dòng thư quen thuộc ấy nó thuộc lòng, hai bác sắm hẳn một quyển sổ nhỏ để lấy giấy ghi thư. Sau này hiện đại hơn một chút thì có điện thoại để bàn. Mỗi lần gọi mất nhiều tiền lắm nhưng vẫn tiện hơn, có việc gì thông báo cũng dễ.

Mấy năm đi làm chị Mặn tích góp được tiền mua chiếc xe Wave. Chẳng phải nói chiếc xe ấy đắt tiền lắm, bằng cả mấy tạ thóc, nhà bác Hai còn gom góp được một ít gửi vào phụ chị mua xe, bác nói còn phải đi xem ngày xem giờ nào đẹp mua xe cho may mắn. Ấy vậy mà chiếc xe mới mua được một tuần, chị Mặn đi ăn cơm trưa thì

bị trộm mất. Chị khóc rung rức cả đêm, phải nhiều dũng khí và can đảm lắm mới dám gọi về cho mẹ.

Tiếng chuông điện thoại hôm ấy vang dài không ngớt, như nỗi lòng của chị Mận. Đầu dây bên kia bác gái nhắc máy. Một, hai rồi... năm giây đầu tiên chỉ là tiếng khóc nấc lên. Bác gái thấy nóng ruột biết có điều chẳng lành gặng hỏi:

- Mận à con, có việc gì đấy, bình tĩnh nói cho mẹ nghe xem nào.

Đầu dây bên kia khóc nấc thành tiếng.

- Mẹ ơi, con lỡ, lỡ mất rồi...

- Con làm sao, bình tĩnh nói mẹ nghe.

- Con làm mất xe máy rồi mẹ ơi, con ghé vào chỗ người ta mua cơm quay đi quay lại mất xe rồi mẹ ơi.

Bác Hai chết lặng. Cái xe tích góp bao nhiêu năm mới mua được, nó như là cả gia tài của chị, đi đâu bác cũng tự hào khoe con gái tôi giỏi lắm, tự mình mua được chiếc xe mới, vậy mà mới vui mừng được vài hôm thì không cánh mà bay. Bác lí nhí:

- Thôi con ạ, của đi thay người. Còn người là còn của, coi như cái hạn cái nghiệp của mình.

- Mẹ không mắng con à. Là do con sơ suất.

- Giờ có mắng, có chửi mày thì người ta có trả xe lại cho mày không. Một mình mày ở nơi đất khách quê người đã vất vả khổ sở thế rồi thương mày còn chẳng hết, còn mắng mày.

Chị Mận cúp máy. Bác Hai thần thờ. “Khổ thân cái con Mận, kể mà bây giờ nó ở nhà thì có phải mình nấu cho nó bát cơm, nó no cái bụng nó bớt buồn rồi không. Cái tính con này nó dè sẻn tiết kiệm từng tí một, có cũng không dám tiêu hoang, giờ mất xe rồi không biết có chịu ăn uống gì không hay lại ngồi tiếc của, nghĩ thương nó quá mà mình làm mẹ lại không làm được gì cho nó cả.”

Bác vừa nói vừa lau nước mắt. Qua hôm ấy, chị Mận tăng ca nhiều, cũng ít gọi điện về cho bác Hai. Bác Hai thì đi làm nhiều hơn, có những hôm phụ hồ tới tận tối muộn, hai giờ sáng lại dậy đi cấy thuê. Chẳng mấy chốc là đến Tết, năm nay là cái Tết thứ ba chị Mận không về.

Hôm hai chín Tết, trong ánh đèn mờ mờ hai bóng người ngồi lặng lẽ gói từng chiếc bánh chưng, nhà không tiếng cười. Bác bảo với nó:

- Mai sau chúng mày cũng lớn, cũng xa gia đình, bố mẹ mày cũng giống như nhà bác, ở nhà chỉ có hai thân già lủi thúi với nhau chỉ mong con mong cháu về nhà sum vầy, buồn lắm con ạ.

Mắt bác nhìn xa xăm, như có linh cảm của người mẹ, bác nóng ruột lắm, cứ đứng ngồi không yên. Đầu xóm vang lên một tiếng gọi nghẹn ngào, run run.

- Mẹ... mẹ ơi.

Bác đứng sững như trời trồng, chân tay run rẩy, rồi chạy thật nhanh ôm chăm lấy.

- Mận... sao bảo không về cơ mà, về tốn tiền thế thì về làm gì. Dạo này sao gầy thế này, làm nhiều quá đúng không.

- Con xấu hổ lắm, con sợ bố mẹ giận, bố mẹ buồn nên không dám về.

- Bố mẹ còn sống thì lúc nào nhà cũng có người chào đón con về, đây là nhà của con cơ mà.

Chị Mận ôm mẹ khóc òa. Con dù lớn, dù sai, dù có vấp ngã vẫn là đứa con bé bỏng của mẹ, có những thứ của cải vật chất mất đi rồi có thể kiếm lại được, chứ tình yêu của mẹ dành cho con thì chẳng bao giờ mất đi được. Sau này chị Mận cố gắng tìm việc ổn định mua được nhiều chiếc xe đắt tiền hơn, nhưng có lẽ chiếc xe đó là chiếc xe đầu tiên đánh đổi nhiều giọt mồ hôi, nước mắt, hòa cùng tình thương nhất.

Còn người, còn của, còn cả một gia đình để về là một điều may mắn.

GÁNH HÀNG RAU

Nắng chiều buông dài mỗi mệt ở chợ cóc nhỏ, nó ngồi bán rau cho mẹ mà chưa hết.

- Bao tiền một mớ rau muống thế?

- Dạ, nghìn rưỡi một mớ.

- Rau nhà mà y héo lắm, một nghìn thôi, bác mua hết cho trời sắp tối rồi còn về.

Vừa nói bác Hảo vừa cầm bó rau nâng lên hạ xuống ngắm nghía dặn dò:

- Nhà mà rau thì ngon mà chẳng biết làm hàng gì cả, mai mà hái thì phải tẽ ra cho to, xong vẩy nước ra cho tươi nhớ chưa, đây ba mớ ba nghìn nhé, được không? Tao còn năm trăm đây này, ba nghìn rưỡi.

Nó chăm chú nghe bác dặn rồi gật đầu, lấy tiền đi về. Thằng Hải đi cái xe đạp cộc cạch cầm điều, mướt mồ hôi từ trên đê về, vừa ngang qua chợ cóc nhìn thấy nó thì kêu to:

- Mơ mà chưa bán xong hả, nhanh lên sắp đến Tây du ký rồi đấy, về mà xem, tập hôm nay hay lắm. Có đi luôn không, lên xe tao chở về.

Nó ba chân bốn cẳng ôm rổ leo lên xe thang Hải. Hai đứa nhóc nhỏ bé trên chiếc xe cũ kĩ chạy đua với ông mặt trời. Nhà nó có vườn rau muống rộng lắm. Mỗi lần hái rau để bán là nhựa đen sì cả tay. Bà ngồi nhặt rồi lấy sợi rom nếp bó thành từng mớ, chiều đi học về cho nó đem ra chợ bán. Cố gắng bán cho hết, bằng không thì ngày hôm sau cả nhà ăn ba bữa đều là rau muống.

Ấy thế mà cái vườn bé tẹo ngày bán vài nghìn bạc nuôi cả mấy chị em ăn học đấy, lúc nhiều lúc ít được đồng nào hay đồng ấy. Tiên bán rau mua được thêm vài quyển sách, lọ mực, góp nhặt lại ngày này qua tháng khác mua được cả cái xe Nhật bãi cho nó đi học.

Mấy cô ở chợ hay hỏi nó, đi bán rau vậy có ngại có xấu hổ với bạn bè không? Tiên bố mẹ vất vả chăm bẵm làm ra sao phải xấu hổ. Chỉ là nghèo hơn một chút, khó hơn một chút thì mình tiết kiệm.

Sau này lớn hơn, nó đi ra ngoài biết bao nhiêu đồ ăn ngon nhưng chẳng món nào ngon bằng rau muống luộc vắt chanh cả. Đôi lúc nó tiêu xài hoang phí, nó lại quên mất rằng những lúc góp nhặt từng nghìn một bán mớ rau ngoài chợ. Có những ngày khó khăn như thế đã đi qua hết, từng mớ rau của mẹ nuôi chúng nó lớn khôn.

Gánh mẹ còn nặng, tiết kiệm một chút cho mẹ cha, bản thân sau này đỡ vất vả nha con.

KỂ MÀ CHÚNG MÀY CỨ BÉ MÃI NHỈ?

Một cuộc điện thoại như thường lệ. Khác cái là ánh mắt nó chùng xuống vì mệt mỏi, bọng mắt thì thâm đen vì thiếu ngủ. Nó vừa gọi điện cho mẹ vừa lạch cạch bấm máy cho kịp thời gian nộp bài. Mẹ hỏi dạo này mệt à, thấy gầy đi nhiều, nó lắc đầu cười trừ. Tự nhiên mẹ thở dài.

- Kể mà chúng mày cứ bé mãi nhỉ. Tao chỉ việc đi làm rồi nuôi cho lớn, đi học thôi, tự đứng lớn lên lại lắm nỗi lo.

Nó ngạc nhiên, dừng tay và cười:

- Sao mẹ không mong là chúng con lớn thật nhanh, kiếm được nhiều tiền để cho mẹ không phải đi làm nữa, ở nhà chỉ việc nghỉ ngơi thôi, làm lụng cả năm vất vả rồi.

- Nhìn thấy chúng mày đi làm vất vả, rồi gặp người này người kia không như ý, sốt ruột lắm chứ, sau này mày cứ làm mẹ đi rồi biết, cả đời không hết lo. Đứa bé thì lo đi học, sợ không bằng bạn bằng bè chúng nó bắt nạt, đứa lớn thì dựng vợ gả chồng. Khổ lắm chứ mày tưởng.

Nó trầm ngâm suy nghĩ, mẹ bảo tiếp:

